

Å TEGNE I ROMMET

LÆRERVEILEDNING
FOR ETTERARBEID
5.-7. TRINN

PUNKT Ø
KUNSTARENA
ØSTFOLD

[Punkt Ø er fylkesgalleri for](#)
[Østfold og driver Galleri F 15](#)
[og Momentum kunsthall](#)

punkto.no

Å TEGNE I ROMMET

LÆRERVEILEDNING FOR ETTERARBEID

5.-7. TRINN

Opgavene i denne lærerveiledningen er ment som forslag til videre arbeid knyttet til vandreutstillingen *Å tegne i rommet*. Målet er å gjøre elevene bevisste sine omgivelser gjennom komposisjonsøvelser hvor man aktivt må bruke øynene og kroppen. Hva skjer når du trener opp øyet ditt til å se former og mellomrom i omgivelsene? Får du øye på noe nytt?

Oppgave 1: Positiv og negativ tegning

Materialer: A4 ark og myk gråblyant

Del klassen inn i fem grupper. Hver gruppe setter sammen en komposisjon av gjenstander de finner i klasserommet. Det kan være bøker, svamp, matboks, penal, eple eller lignende, det viktigste er at gjenstandene har ulike geometriske former. Det holder med tre eller fire gjenstander. Hver gruppe lager en komposisjon på en pult. Alle i gruppa finner sin plass rundt komposisjonen og tegner den fra sin vinkel. Tegningene skal være enkle uten detaljer, det er formen som er viktig. Resultatet blir like mange versjoner av samme komposisjon som det er elever i gruppen. Tilslutt sammenligner man tegningene i gruppa og ser på hvor forskjellig tegningene blir utifra synsvinkelen.

Etter at komposisjonene er tegnet kan elevene beskrive den med enkle setninger eller ord. Det kan være ord som beskriver komposisjonens former; rektangel, kvadrat, firkant, kube, rettvinkel, buet, rund, sirkel osv. Det kan også være mer poetiske uttrykk som kan fungere som titler eller man kan trekke inn omgivelsene og finne ord som f. eks rund som solen eller månen, trekantet som mønet eller firkantet som huset og vinduet osv.

Elevene skal tegne to versjoner av samme motiv. I den første tegningen skal formene fargelegges mørke; man skal tegne formen på gjenstandene. I den andre tegningen skal formene stå hvite mot sort bakgrunn; man skal tegne formene på mellomrommene. I denne øvelsen undersøker man hva som skjer med objektene i forhold til hverandre; både gjennom iakttagelse av objektets form og mellomrommene. Da trener man øyet til å oppfatte formene på en tydelig måte, hvordan rommet rundt gjenstanden er med på å skape en spenning og tydeliggjøre nye former som mellomrommet gir. Det er viktig å fylle hele arket for at dette skal komme tydelig fram.

Til slutt kan man lage en utstilling av alle tegningene i klasserommet. På den måten kan man se alle komposisjonene i forhold til hverandre og hvor forskjellig uttrykk tegningene har; både i strek, komposisjon og hvilken vinkel man har tegnet fra. Ved å henge de tett sammen, f. eks i mønster, kan de danne ett felles kunstverk.

Oppgave 2: Kroppsskulptur

Finn gjenstander i klasserommet med ulike geometriske former og sett sammen til en komposisjon midt i rommet. Bruk gjerne også større gjenstander som bord og stoler. Del klassen inn i grupper. Det må helst være like mange i gruppa som gjenstander i komposisjonen. Oppgaven for hver gruppe er å lage en felles kroppsskulptur med utgangspunkt i de geometriske formene i komposisjonen. I likhet med tegning kan kroppsskulpturene gjøres fra ulike vinkler.

Kan man både i tegningene og kroppsskulpturene finne disharmoni og harmoni? Gjenta hva disse ulike begrepene

betyr og se om man kan gjenkjenne det i komposisjonene. Denne øvelsen kan man også bruke ved å flytte øynene rundt i klasserommet å se på former og mellomrom som dannes av pulter, stoler, hyller, skap og vinduer. Hva slags komposisjoner dannes?

Oppgaver 3: Blogg

<http://tegneirrommet.wordpress.com/>

Til vandreutstillingen *Å tegne i rommet* har det blitt opprettet en blogg som fungerer som en utstilling over de ulike variablene som lages med de samme geometriske formene av elevgruppene. Gå inn på bloggen sammen med din gruppe og finn variabelen dere har laget. Legg igjen en kommentar hvor dere beskriver komposisjonen. Hvordan den harmonerer, disharmonerer, om den er urolig eller rolig, om den er høy eller lav, tykk eller flat, hvilken retning den går i, linjer, bevegelse, kontraster osv.

En kunstners trente øye kan fort se hva som er "riktig" eller "galt" i en komposisjon. Harmoni eller disharmoni kan gi en fysisk og sanselig opplevelse av velvære eller uro. Små nyanser kan gjøre enorme forskjeller. Ingen av variablene på bloggen er lik; hvordan kan man beskrive den opplevelsen hver unike variabel skaper? Hvilke ord kan man bruke?

Kompetansemål 5.-7. trinn:

Læreplan i kunst og håndverk

- benytte kontraster mellom diagonale, horisontale og vertikale retninger i enkel komposisjon for å gi illusjon av ro og bevegelse
- bruke egenskygge og slagskygge i tegning
- samtale om opplevelse av hvordan kunstnere har benyttet form, lys og skygge og bruke dette i eget arbeid med bilde og skulptur
- montere utstillinger og andre presentasjoner i ulike typer rom

Læreplan i matematikk fellesfag

- analysere eigenskapar ved to- og tredimensjonale figurar og beskrive fysiske gjenstandar innanfor teknologi og daglegliv ved hjelp av geometriske omgrep

Læreplan i musikk

- oppfatte og anvende puls, rytme, form, melodi, klang, dynamikk, tempo og enkel harmonikk i lytting og musisering

Punkt Ø er fylkesgalleri for Østfold og produserer utstillinger med samtidskunst på Galleri F 15 og Momentum kunsthall i Moss. Vi arbeider tett med kunstnere som er aktive på den samtidige kunstscenen og viser ofte helt nye verk i våre utstillinger. Det samme gjelder for vandreutstillingene vi lager for skolen; elevene får et innblikk i den kunsten som lages nå og får kunstscenen direkte inn i klasserommet. Hvordan kan skolen, elever og lærere møte denne nye kunsten? Gjennom en levendegjøring av utstillingene ved en formidler dannes utgangspunktet for å arbeide videre på skolen med oppgaver.

For mer informasjon om våre tilbud til skolen og om våre utstillinger:

Formidlingsleder Guro Dyvesveen
dyvesveen@punkto.no
99 40 81 48
www.punkto.no

Galleri F 15
Bjørns Bjørnstads vei
1519 Moss
69 27 10 33